

BIOLOGISCHE LANDBOUW BIEDT STRUCTUREEL MEER WERKGELEGENHEID DAN GANGBARE LANDBOUW

BIO BEDRIJVEN POSITIEF GEWAARDEERD DOOR MEDEWERKERS

Welke bijdragen leveren biologische boeren aan het maatschappelijk belang? Op welke manier draagt de biologische landbouw bij aan een betere wereld, en welke uitgangspunten worden hierbij gebruikt? Het thema arbeid is verbonden met het begrip 'fair'. Hoe bedrijven invulling geven aan arbeid op het bedrijf verschilt nogal. Hoe doen biologische boeren dat?

TEKST LEEN JANMAAT & FEITZE VAN DER HOEK | FOTO WARMONDERHOF/LUNA VAN LENT

Het aantal studies naar arbeid in de biologische landbouw is beperkt en ze geven een wisselend beeld. Dat de biologische bedrijfsvoering meer arbeid vraagt, wordt niet altijd bevestigd. Er bestaat een verschil tussen akkerbouw en melkveehouderij. In de biologische akkerbouw is er meer arbeid per hectare nodig in vergelijking tot gangbare bedrijven. In de melkveehouderij is het beeld dat de arbeidsbehoefte vergelijkbaar of zelfs lager is.

Doorgaans vraagt biologische bedrijfsvoering extra arbeid, zo heeft een biologisch legpluimbedrijf 20.000 leghennen nodig voor een inkomen, terwijl dit bij gangbaar oploopt tot 100.000. Het verzorgen van leghennen vraagt in een biologisch bedrijf dus meer tijd. Bij plantaardige productie zijn extra handen nodig om het onkruid uit het gewas te verwijderen. Onvoldoende beschikbare arbeid kan de omschakeling naar een biologische bedrijfsvoering belemmeren. Hoeveel extra arbeid er wordt gebruikt is niet goed bekend. Uit onderzoek in de VS blijkt dat biologische boerderijen 2 tot 12 procent meer werknemers per hectare in dienst hebben. Verder werkt een groot deel (13 tot 43 procent) van de ingehuurde arbeiders op biologische boerderijen langer bij dezelfde werknemer. Dit kan wel 150 dagen of meer zijn in vergelijking met ingehuurde arbeid op gangbare bedrijven. Dit geeft aan dat biologische boerderijen een stabielere werkgelegenheid bieden. Biologische bedrijven worden positief gewaardeerd door de medewerkers, zij geven aan dat de afwezigheid van pesticiden en daarmee minder gezondheidsrisico's, meespeelt in de keuze voor werken op een biologisch landbouwbedrijf. In Engeland (VK) en Ierland zijn 1.144 biologische bedrijven onderzocht. Uit

dit onderzoek kwam naar voren dat er op de biologische bedrijven 135 procent meer fulltime banen per boerderij aanwezig zijn dan op vergelijkbare gangbare bedrijven. Meer specifiek leidt 20 procent omschakeling voor het Verenigd Koninkrijk tot 19 procent meer werkgelegenheid, voor Ierland tot 6 procent.

Dat extra arbeid leidt tot extra kosten wordt bevestigd in het artikel Financial competitiveness of organic agriculture on a global scale waaruit blijkt dat op biologische bedrijven de arbeidskosten aanzienlijk (7-13 procent) hoger liggen in vergelijking met gangbare bedrijven. Dit draagt dus bij aan meer arbeidsvoorziening in het landelijk gebied. Hoeveel arbeid nodig is per hectare is te vinden in de kwantitatieve informatie voor de akkerbouw en vollegrondsgroenteteelt, voor meerdere gewassen staat aangegeven hoeveel uren per hectare nodig zijn per teeltactiviteit. In bedrijfseconomisch opzicht blijkt dat omschakelen naar biologische akkerbouw perspectief biedt. Uit doorrekeningen blijkt dat vakmanschap en ondernemersrisico in de biologische markt beter worden beloond. Met andere woorden: voor de vakman die de plantenteelt goed in de vingers heeft én die goed met medewerkers overweg kan, is biologische akkerbouw een aangewezen manier om uit de ratrace van schaalvergroting te stappen. Uit hetzelfde rapport komt ook naar voren dat het belangrijk is om te kijken naar de bedrijfsstructuur, de hoeveelheid arbeid verschilt erg per bedrijf. Het zal geen verbazing wekken dat de bedrijfsomvang een belangrijke rol in speelt in gebruik en inzet van arbeidskrachten. Biologische bedrijven gaan niet wezenlijk anders om met arbeid op het landbouwbedrijf. ■